

Johannes Larsens familie og Múlakot

Johannes Larsen (1867-1961) giftede sig med maleren Alhed Warberg (1872-1927), og sammen fik de børnene Andreas (Puf) Larsen (1899-1953) og Johan (Lysse) Larsen (1901-1991).

"Puf" og hans kone, Else, boede i villaen på Møllebakken sammen med Johannes Larsen efter Alheds død. Deres tre børn (Johannes Larsens børnebørn) Ane, Thora og Jeppe voksede op på Møllebakken i en nær relation til deres farfar. Johannes Larsens yngste søn Johan "Lysse" Larsen (1901-1991) boede med sin hustru Elena i Sverige på skovgården Båxhult. De fik fire børn: Andreas Peter, Jens Syrak, Alhed Maria og Jonas Larsen.

Da Johannes Larsen i 1927 rejste til Island var han 59 år og modsat andre gange, hvor han havde været på længere ekspeditioner, var han denne gang bekymret over sin hustru Alheds helbred. Efter 2 måneders rejse sammen med vennen og følgemanden Ólafur Túbals modtog han et telegram hjemme fra Danmark om, at han skulle komme hjem hurtigst muligt, Alhed var alvorligt syg. På det tidspunkt befandt han sig i Stykkishólmur. Planen var, at de herfra skulle rejse med skib til Búðardalur og fortsætte mod nord helt til Mývatn. Det har været meget svært for Johannes Larsen at nå hurtigt hjem. Først skulle de ride fra Stykkishólmur og køre med bil til Borgarnes. Her skulle de vente på skib til Reykjavík, og derefter måtte Johannes Larsen vente på skibslejlighed til Danmark. Samme dag 31. august 1927, som han sejler fra Reykjavík, døde hans hustru Alhed. Beskeden fik han ombord på skibet ud for Færøerne. Hans yngste søn Lysse kom med skib fra København og blev sat over i en båd til Larsens skib for personligt at give ham det sørgelige budskab. Han nåede ikke hjem i tide. Måske har det betydet, at han aldrig talte meget om sin rejse i 1927. Det har været for tungt at tænke på, at han var på det forkerte sted på det tidspunkt. Men familien har han fortalt om sine oplevelser og barnebarnet Jeppe, som jo er opvokset i Johannes Larsens hjem, besluttede at fortsætte sin farfars rejse til hest mod øst og syd fra Akureyri til Höfn og derfra med skib til Reykjavík i 1960.

Barnebarnet Jeppe Larsen

Johannes Larsen skrifar til Ragnars Ásgeirssonar seinna að hann komi ekki aftur til Íslands vegna Íslendingasagna. En hann gæti vel hugsað sér að koma aftur en þá í skemmtiferð, en það hefði hann ekki tíma eða ráð til að gera í nánustu framtíð. Johannes Larsen kom ekki aftur til Íslands en það gerði barnabarn hans, Jeppe.

Elsti sonur Johannesar Larsens, Andreas [kallaður Puf] og kona hans Else höfðu flutt árið 1933 inn í hús hans á Møllebakken. Þar ólust upp þrjú börn þeirra Ane, Jeppe og Thora í nánú sambandi við afa þeirra. Í maí 1953 varð fjölskyldan fyrir mikilli sorg en þá dó Andreas "Puf" Larsen. Jeppe var þá 17 ára. Jeppe Larsen segir frá því hvernig Johannes Larsen hafði vakið áhuga hans á Íslandi:

... Þegar ég var lítill, las afi ævintýri fyrir mig „Geiturnar þrjár“ og Münchhausen, en seinna Íslendingasögurnar. Við sváfum í sama herbergi og ég sé hann fyrir mér með þessar miklu, þungu bækur með hans eigin teikningum (léttari og minni útgáfur vildi hann ekki) sem hvíldu á sænginni á meðan hann las upphátt. ...

Jeppe Larsen hafði sjálfur dvalið á Íslandi 1959-60. Hann heldur áfram frásögn sinni í greininni:

Ég vann á Íslandi í 10 mánuði sem lærlingur þar sem ég var að læra að verða bifreiðasmiður. Ég fór um sumarið með vini mínum, sem hafði unnið sem smiður, í hestaferð. Annar hesturinn sem við keyptum var svo villtur, hafði aðeins einu sinni verið tekinn á hús, og það varð að ná honum með kúrekasnöru. Þegar við vorum búnir að temja hann í hálfan annan mánuð var hann orðinn svo friðsamlegur að við gátum farið af stað. Við riðum 600-700 km á þeim mánuði sem ferðin stóð yfir, útbúnir með tjald, riffil og veiðistangir. Það var langt á milli byggða – við riðum stundum heilan dag án þess að sjá hús og fjölskyldurnar sem bjuggu þar gerðu næstum allt sjálfar, smjör, brauð, pylsur og s.frv. Ég var með kort þar sem gamlir stígar voru teiknaðir inn. Við gátum fylgt þeim af því að við vorum á hestum. Niðri á jafnsléttu var bjart og hlýtt en uppi á hálendinu fengum við frost og snjó og skítakulda. Náttúra Íslands er alveg stórkostleg. Á einum degi gat meður séð allt að tíu mismunandi gerðir landslags, sandauðnir með melgresi, svo allt í einu grænan dal með mávabyggð og lengra í burtu leit út eins og allt svæðið hafi verið stráð koxi, reyndar risastórum stykkjum, nokkur svo stór eins og hergbegið hér – það er hraun. Einn daginn fór að bera á brennisteinslykt og við komum að stórum gulum brennisteinsfjöllum þar sem heitt vatn stóð beint upp í loftið frá stórum hverum. Annars staðar voru holur þar sem sauð og kraumaði eins og hafragrautur í potti á hlöðum. Það gat verið vandamál fyrir marga að finna sér kalt vatn. Kæla verður vatnið í kútum á

loftinu. Það er fyrst lengra meðfram svona heitum straumi að hitastigið hefur náð að lækka svo konurnar geta þvegið við árbakkann – um 70% og fyrst enn lengra byrjar að vaxa eitthvað. Þetta er allt mjög heillandi.

Í bréfi frá Íslandi heim til fjölskyldunnar á Møllebakken segir Jeppe frá upplifun sinni og áætlunum. Í bréfi skrifuðu frá Akureyri þann 11.5.1960 stendur:

Kæri afi. Já, þú vilt örugglega heyra meira um hestaferðina okkar. Við keyptum sem sagt tvo hesta, einn 7 vetra, taminn og einn 4 vetra, ótaminn. Við þjálfuðum þá á hverju kvöldi og erum orðnir að umræðuefni í bænum vegna þessa. ... Nú eru tvær af vatnslitamyndunum mínar komnar í söluglugga í stórrí verslun við aðalgötuna og þar stendur verð 195 kr. stk. En ég fæ sjálfur 100 kr., þeir borga innrömmun, þetta eru ekki miklir peningar en er þó byrjun. Hér er annars mjög fallegt núna, en ég hef alls ekki tíma til að teikna, það verður betra seinna, það verður tími þegar hestarnir þurfa að hvíla sig og bíta gras.

Rétt áður en Jeppe heldur af stað í ferð sína skrifar hann nýtt bréf til Johannesar Larsen til að róa hann. Johannes Larsen hefur greinilega hljómað svolítið áhyggjufullur í þeim bréfum sem hann hefur skrifað Jeppe, hann hefur líklega hugsað um ýmsar svolítið hættulegar aðstæður sem hann sjálfur lenti í á Íslandi. Bréfið frá Jeppe er dagsett 7.6.1960:

Kæri afi! Bestu þakkir fyrir bréfið og fyrirgefðu að ég svara svo seint, en þú veist að við höfum í mörgu að snúast. Mér heyrðist í síðasta bréfinu þínu að þú hefðir áhyggjur af hvernig okkur gangi að komast yfir vötnin á Suð-austurlandi. En ég get hughreyst þig með að við áætluðum að fara héðan til Austurlands og svo tala við staðkunnuga til að koma okkur yfir árnar og ef þeir halda að það sé einhver hættu á ferðum biðum við eftir skipi sem getur flutt okkur og hestana til suðurlands. Þú skrifar að við ættum frakar að riða vestur fyrir jöklana en eftir því sem mér sýnist á kortinu er mjög lítið gras fyrir hestana inni á hálendinu og við getum ekki tekið mikið hey með okkur þegar við höfum bara tvo hesta. Auk þess hefur okkur verið sagt að svæðið vestur af jöklunum er ansi torfært fyrir hestana. Þú getur alla vega verið rólegur yfir að við tökum engar áhættur. Það gengur annars mjög vel með hestana núna. ... Ég hef hugsað mér að skrifa einskonar dagbók í ferðinni sem hefst föstudaginn 10. og ég sendi hana svo heim jafnóðum. Ég ætla að biðja þig að geyma hana svo ég geti safnað bútonum saman þegar ég kem heim. En nú megið þið ómögulega verða hrædd um mig ef það líður lengri tími milli bréfanna. Þú veist hvernig aðstæður eru á Austurlandi. ... Nú vona ég að þú sért orðinn rólegri við að lesa þetta bréf og svo vil ég enda það með að senda kærar kveðjur til ykkar allra. Jeppe.

Jeppe í Vaglaskógar

Frá þeim dagbókarskrifum sem Jeppe sendi heim til Møllebakken, getur maður séð að þetta hefur verið spennandi ferð og það kemur fram að Jeppe og félaginn riðu alla leið frá Akureyri gegnum Egilsstaði og til Hafnar. Þar seldu þeir hestana og tóku skip meðfram suðurströndinni og til Reykjavíkur. Á þann hátt komust þeir fram hjá hættulegu jökulvötnunum á suðurlandi sem Johannes Larsen hafði haft áhyggjur af að þeir þyrftu að fara yfir.

Johannes Larsen hafði auðvitað sagt Jeppe frá leiðsögumanni sínum, málaranum Ólafi Túbals frá Múlakoti. Og áður en Jeppe og félagi hans Steffen fara frá Reykjavík fara þeir í heimsókn til Múlakots. Í dagbók Jeppe stendur:

9. júlí. Það gekk vel að fá far með bílum allan daginn. Frá Selfossi héldum við áfram í átt að Múlakoti, en þangað vorum við komnir í rigningu um þrjúleytið. Ung dama spurði hvort við hefðum

pantað herbergi og það höfðum við auðvitað ekki og þar sem Ólafur Túbals var úti að mjólka báðum við um kaffibolla í gistiheimilinu. Loksins kom málarinn og snéri öllu á hvolf. Þessi ákveðna unga dama, sem var dóttir hans, var sett í að uppvarta okkur og vísa okkur til herbergis. Meðan við snæddum kvöldverð sagði vingjarnleg kona okkur frá gömlum bæ sem hétu Keldur, sem við ættum endilega að sjá. Við ákváðum að fara með mjólkurbílnum næsta morgun.

10. júlí. Málarinn var sjálfur kominn á fætur til að kveðja okkur þegar við vorum að fara. Frá Djúpadal urðum við að ganga það sem eftir var leiðarinnar. Elsti hluti bæjarins að Keldum er frá 13. öld og yngsti hlutinn er notaður enn þann dag í dag. Það var mjög áhugavert að sjá alla þessa gömlu hluti sem þeir notuðu hér áður fyrr. Á leiðinni áfram fórum við gegnum Hveragerði sem er næstum eingöngu gróðurhús sem fá hita úr hverunum og það rýkur alls staðar. Hér eru m.a. ræktaðir bananar. Síðla kvölds náðum við 'Teigunum'.

Jeppes billede fra Múlakot 1960

Barnebarnet Jens S. Larsen

I 1999 meldte Jens og hans hustru Johanne Eli sig på den første rejse jeg sammen med Sigurlín Sveinbjarnardóttir arrangerede i Johannes Larsens spor til Island. Det var en stor oplevelse for mig. Jens var som sin farfar meget høj, og han var som Johannes Larsen meget interesseret i fugle og meget vidende om islandske forhold.

1999 Jens S. Larsen midt i billedet ved Múlakot

2012 kom Jens Larsen igen til Múlakot. Denne gang sammen med Museumsdirektør Erland Porsmose fra Johannes Larsen Museet i Kerteminde og fotograf Erik Skibsted. De skulle lave optagelser til en film om Johannes Larsens liv og færd. Filmen blev vist i fjernsynet TV 2 i 2013

Erland Porsmose og Jens S. Larsen

Jens Larsen og Erland Porsmose sammen med Sigríður Hjartar under filmoptagelserne i 2012

Barnebarnet Ane Talbot og hendes mand Bernard besøger Múlakot i 2017

I 2017 fejrede man 150 året for Johannes Larsens fødsel. Da det samtidig var 90 år siden at Johannes Larsen foretog den første sagarejse til Island blev der arrangeret en rejse i Johannes Larsens fodspor til Island. Turen var arrangeret af Foreningen Norden og Johannes Larsen Museet i Kerteminde med Sigurlín Sveinbjarnardóttir og mig som rejseledere. Det var en stor oplevelse for deltagerne at få en flot omvisning i hus og have ved Múlakot. For Johannes Larsens barnebarn Ane Talbot og hendes mand der kom med fra USA var dagen på Múlakot et af højdepunkterne.

Johannes Larsens oldebarn Kamilla Talbot og Island

I 2007 rejste Johannes Larsens oldebarn Kamilla Talbot og hendes mand Michael Herstand til Island for at male. De boede en måned på Skriðuklaustur i Østisland, Gunnar Gunnarssons hjem, der nu er et kulturcenter.

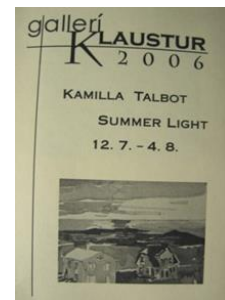
Kamilla Talbot býr og starfar í Bandaríkjunum og hefur skapað sér nafn sem landslagsmálari. Hún dvelst um þessar mundir í gestaíbúðinni Klaustrinu á Skriðuklaustri. Verkin eru unnin á síðustu vikum í ferð sem Kamilla fer í fótspor afa síns, danska listmálarans Johannes Larsen, en hann ferðaðist um Ísland á árunum 1927-1930 og teiknaði myndir í nýja danska útgáfu á Íslendingasögnum sem Gunnar Gunnarsson og fleiri stóðu að.

gallerí
KLAUSTUR

Kamilla Talbot: Summer Light. 2007

Michael Herstand: Across Eyjafjörður.
2007 Woodcut on paper.

ned for at besøge Múlakot.

I sommeren 2015 stoppede Kamilla Talbot og Michael Herstand på vej til Danmark i Island. De besøgte Kamillas mor Anes veninde fra USA, der er fra Island. Hun har et sommerhus i island. Og hun er skoleveninde med Sigridur Hjartar, der ejer Múlakot. Hun kørte Michael og Kamilla

Michael og Kamilla i Kerteminde

Í fótspor forföður

Kamilla Talbot sýnir vatnslitaverk í Galleryi Klaustri

Fljótsdalur | Á miðvikudag var opnuð í Galleryi Klaustri á Skriðuklaustri sýning á verkum listakonunnar Kamillu Talbot. Kamilla, sem dvelur í listamannabúð á Skriðuklaustri í júlímánuði, ferðaðist um Ísland í 10 daga áður en hún kom í Klaustur og málaði á þeim tíma myndirnar sem eru á sýningunni. Kamilla er barnabarnabarn danska listamálarans Johannesar Larsen sem ferðast um Ísland sumarin 1927 og 1930.

Hann var að teikna myndir fyrir danska útgáfu á Íslendingasögunum sem Gunnar Gunnarsson, rithöfundur, átti frumkvæðið að. Teikningar og útdrættir úr dagbók Larsen frá ferðalaginu voru síðan gefin út í bókinni „Sagafærden.“ Kamilla, sem er fædd í Bandaríkjunum en á danska móður og hefur dvalið í Danmörku flest sumur, segist heilluð af tímaleysi íslensks landslags. „Ég hef heimsótt nokkur af þeim svæðum sem langafi fór á, til dæmis Stykkishólm. Það er eitthvað tímalaut við íslenskt landslag. Það er eins í dag og þegar langafi var hér á ferðinni og sögutíma Íslendingasagnanna. Það hreyfir við manni að sjá tímalaut landslag.“

Morgunblaðið/Gunnar Gunnarsson

Landslagið heillar Kamilla Talbot við eitt listaverka sinna í Galleryi Klaustri.